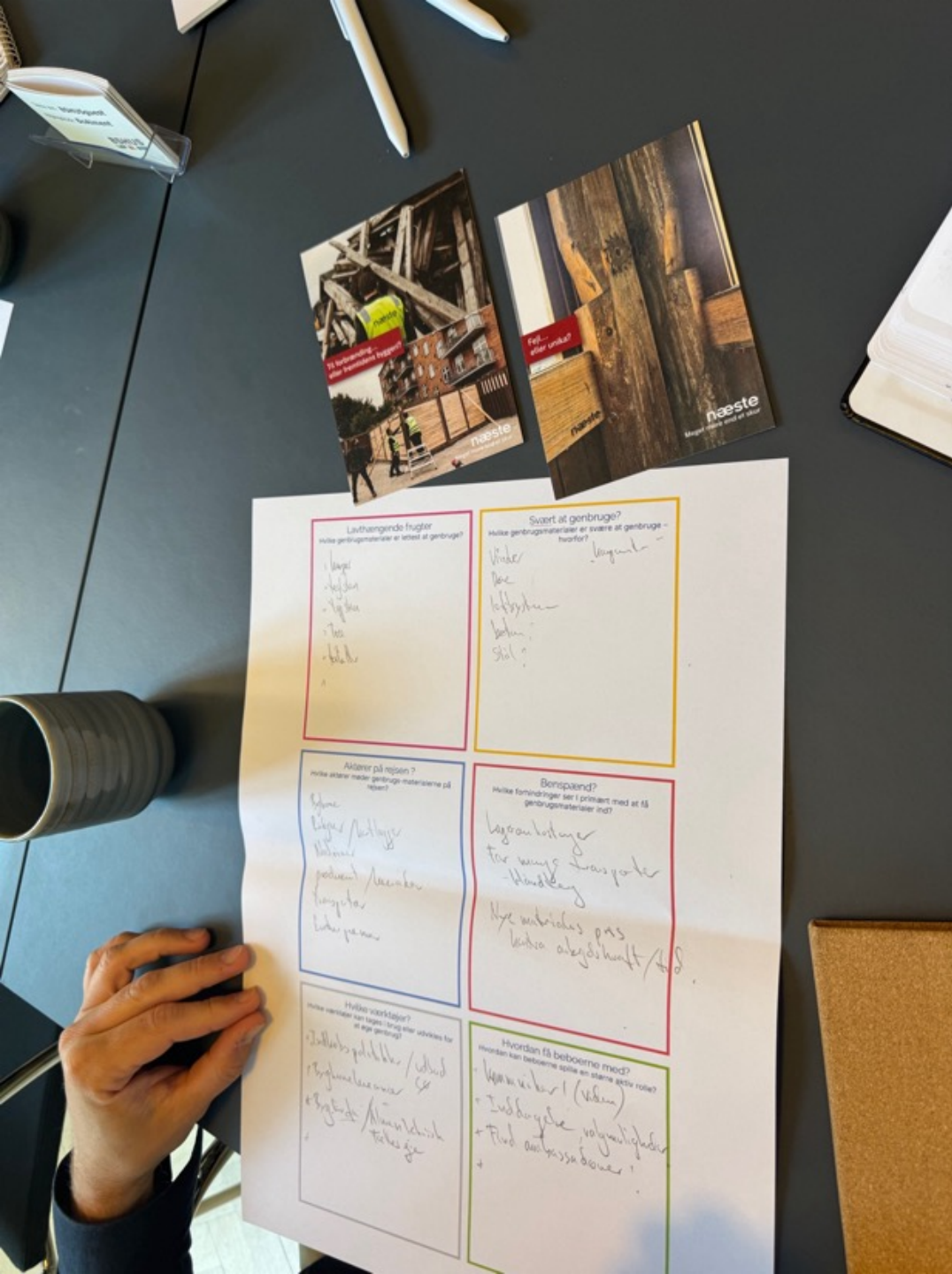

Indsigter fra ChooseReuse – AlmenNet Workshop

For Almene Bygherrer

Almene byggherrer: Nogle materialer er lette at genbruge – andre er svære

Lette materialetyper

- Tegl
- Mursten
- Døre,
- Lamper,
- Gulve
- Køkkenelementer, skabe, låger
- Træ til skure,
- Facadematerialer
- Materialer der er 'skruet' sammen, designet til at skille
- Udvendige belægninger/sten
- Tagplader
- Den nemme vej - kan materialer blive brugt til skure, nyttebokse eller kunst – nye vigtige funktioner
- Tekstiler

Svære materialetyper

- Materialer og hårde hvidevarer uden garanti eller usikkerhed om garanti
- Installationer, Opvaskemaskine, køleskabe
- Vinduer pga. ændring i standarder og energikrav
- Beton, betondæk pga. statik
- Ventilationsrør, kanaler, teknik
- Alt med miljøfarlige stoffer (fliser, malet, PCB)
- Materialer der er 'limet' sammen og på – fx klinke
- Paptag
- Loftsystemer,
- Tagrender
- Gipsplader,
- Stål
- Materialer hvor der er usikkerhed om pris og hvor nye materialer er billigere

Bordet rundt

Hvilke genbrugsforhindringer hører vi de professionelle omtale

- Aftagerne og slutbrugerne er ikke klar
- Rådgivere er ikke klar
- Udbuddet er ikke stort nok – svært at finde nok
- Udfordringer med dimensioner – højde, bredde, vægt
- Genbrugsmaterialernes tilstand – ofte beskadiget
- Genbrugsmaterialernes pris – bør være billigere men er ofte dyrere
- Manglende dokumentation, afprøvning og sikkerhed, fx. Brand, støj, fugt, statik, etc.
- Mangler garantier fra producenter – forskel fra de originale produkter – usikkerhed om hvor producenterne er henne?

Udvalgte resultater fra eksisterende undersøgelser om slutbrugeren

Udvalgte indsigter fra undersøgelser foretaget af Bolius:

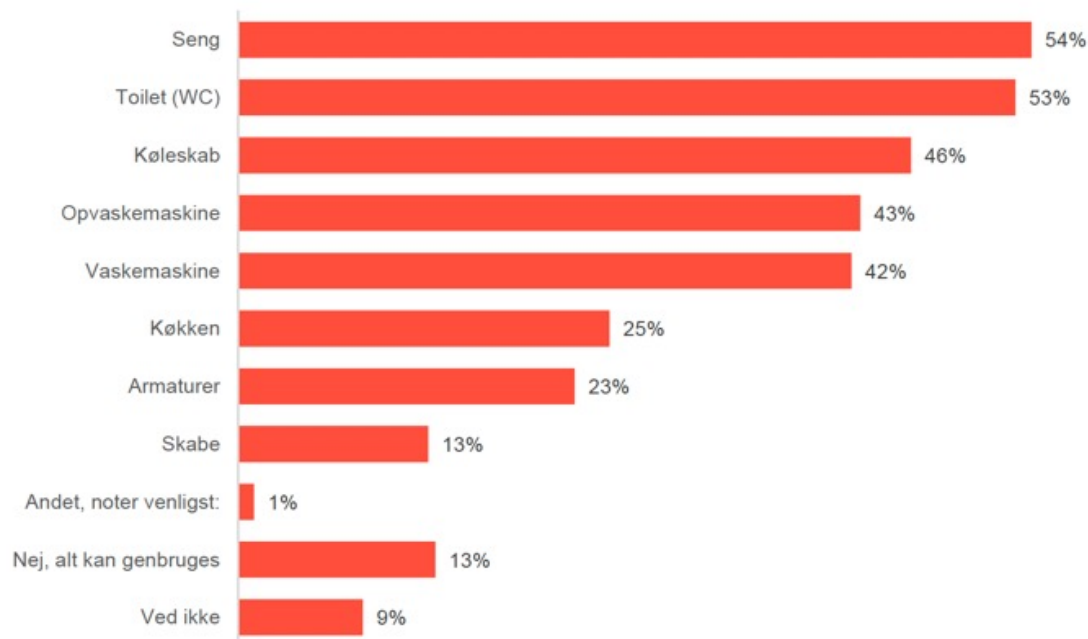
- 79% mener de **allerede** (til en hvis grad) agerer bæredygtigt
- 77% vil gerne agere **mere** bæredygtigt i fremtiden
- 54% svarer, at de har fået **skiftet** køkken i deres nuværende bolig. Gennemsnitsalderen for et køkken er 11,2 år
- Kun 9% **prioriterer** bæredygtighed ved udskiftning af køkken
- Unge under 30 er mindre tilbøjelige til at **ville** bevare bygningsdele ved udvendige renoveringer.
- Antallet af danskere der **anvender** genbrugsmaterialer i renoveringsprojekter er stagneret.
- Antallet af danskere der får **gennemført** bæredygtige tiltag i boligen var faldende fra 2023 til 2024.

[Epinion for Estate](#) har undersøgt de mest fortrukne forbedringer af boligen, hvor nyt køkken og bad forsat topper ønskelisten:

Hvis du skulle forbedre noget i din nuværende bolig, hvad skulle det så være?	
Nyt køkken	21%
Nyt bad	17%
Nye gulve	15%
Opgradering af varmeinstallation	13%
Gøre boligen mere klimavenlig	11%
Udskiftning af vinduer	16%
Bygge til	4%
Har ikke ønske om forbedringer	22%
Andet, noter venligst	13%
Ved ikke	11%
Kilde: Epinion for Estate	

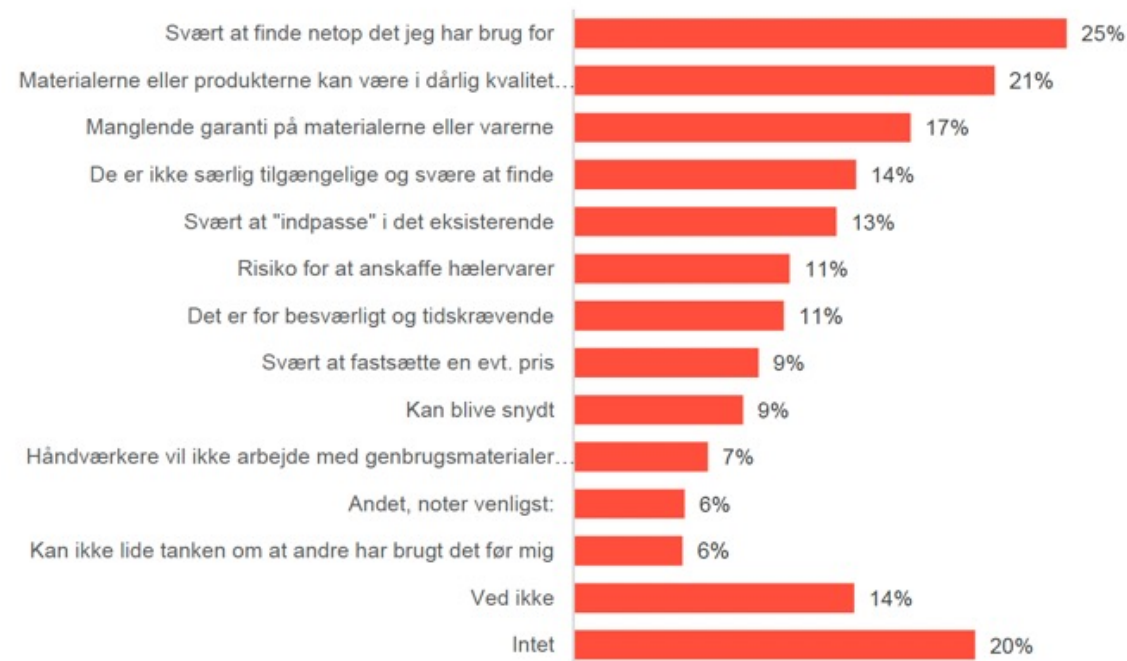
Et par gamle men interessante tal fra Bolius

Ting folk aldrig ville anskaffe som genbrug

Kilde: Bolius 2019

Barrierer/forhindringer for genbrug

Ni grunde til at kunderne fravælger genbrugs-materialer i byggeriet?

1. Kunder/brugere tøver når de står over for en beslutning om at skulle vælge enten nye eller genbrugsprodukter og materialer, fordi de kan have bestemte **kvalitetsopfattelser**.
2. Kunders/brugeres produktvalg påvirkes af faktorer såsom **produktets udseende, ydeevne, holdbarhed, miljøpåvirkning, økonomi**, m.v.
3. Kundernes og slutbrugernes **viden om genbrugsprodukter** er vigtige.
4. Kunder og brugere kan vurdere, at konventionelle materialer er **teknisk bedre** end genbrugsprodukter.
5. En modstandsopfattelse kan have grundlag i **uvished om produktets garanti**.
6. Der kan også være en opfattelse af at et renoveret produkt vil kræve **vedligeholdelse** hurtigere end et nyt produkt.
7. Der kan også være en opfattelse af at **besparelsen** eller **klima- og ressourcegevinsten** ved at bruge genbrugsmaterialer fremfor nye er **ubetydelig**.
8. Kunders og slutbrugeres valg påvirkes også af **rådgivning** fra forskellige fagfolk i branchen, som kan have **præferencer eller økonomiske interesser i bestemte materialer**.
9. Vores valg af genbrugsprodukter påvirkes af den **sociale relation** der er til de materialer, der genbruges.

Indsigter fra pilotprojekt om et genbrugstoilets rejse

- Alle materialer er forskellige og kræver forskellig tilgang ift. aftagerne/kunderne
- Indpakning og renhed er vigtig i salg af toiletter
- Alle materialer har sin unikke historie som skal fortælles forskelligt
- Nogle gange skal historien fjernes, andre gange ændres, og andre gange uddybes
- For genbrugstoiletter skal storytelling handle mere om "godkendelse" og garanti.
- Genbrug af toiletter handler både om "E" og om "S" – hvorfor afleveret og hvem har klargjort?
- Nogle genbrugsmaterialer egner sig til "returpantning" – andre ikke

Typen af genbrugsmaterialer, kilder og opgaver

Forskellige materialetyper

- Gips
- Døre
- Vinduer
- Køkkenelementer, fronter
- Gulve, træ
- Sanitet, toiletter, vaske
- Installationer, opvask, ventilation
- Ledninger, kabler
- Lamper,
- Glas
- Loftsplader
- Isolering
- Fliser, sten

Forskellige kilder

1. Genbrug indefra – fra samme byggeplads eller samme forening/ organisation
2. Genbrug udefra, tilførsel af direkte genbrugsmaterialer fra ekstern leverandør
3. "Genbrug" fra andres fejkøb eller andre byggeriers overskudskøb (de 10%)

Forskellige opgaver

- a) Store (ofte ydre, tit skjulte) fraktioner og konstruktioner (beton, sten, stål, isolering, træ, ledninger/kabler, rør mv.)
- b) Mindre materialetyper (sanitet, toiletter, vaske, køkkenelementer, armaturer, lamper, mv.)

Forskel på store renoveringsopgaver vs løbende udskiftninger ifm. med fraflytninger

Det er store mængder affald vi taler om

Betragtninger fra en leverandør og entreprenør

1. Hvilke argumenter for og imod genbrugsmaterialer og løsninger oplever du i den almene boligsektor – hos de almene bygherrer og/eller hos brugerne?
2. Støder du på myter og eller misforståelser om jeres produkter og løsninger?
3. Hvordan og hvor meget møder i beboerne – brugerne af genbrugsmaterialer?

Næste Leverandørens perspektiv

Enemærke & Petersen Entreprenørens perspektiv

